

Höstfärg-symfoni

Välkommen till
Nyhetsbrev nr 26-2017
från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget

Historia i små portioner

Mina böcker har alla anknytning till Bjäre och dess historia. Kännetecknande för mina böcker är, att denna historia serveras i små portioner. Den översvallande positiva responsen från läsarna har gjort, att jag stannat kvar i denna modell.

Stora sammanhängande och övergripande redovisningar av vår historia har ju utformats av andra. Den sortens skildringar finns alltså redan.

Om jag - genom att servera vår historia i små portioner - kan medverka till ett allmänt ökande intresse för vår lokala historia, har jag uppnått mitt mål.

Ännu mindre portioner

av vår historia serveras i mina Nyhetsbrev. Motivet är detsamma. Att stimulera fler att våga ge sig på de mera omfattande skildringarna.

Även när det gäller Nyhetsbrevens läsare tycks det som att modellen fallit i god jord.

”Birgit Nilsson 100 år”

Jag tangerade det kommande jubileet redan i ett tidigare Nyhetsbrev: Nästa år är det 100 år sedan Birgit Nilsson föddes.

Vi kan förvänta oss att uppmärksamheten kring denna 100-årsdag kommer att bli omfattande, när vi närmar oss den 17 maj 1918.

Såväl tidningar som etermedia kommer att delta i den uppmärksamheten. Göteborgsoperan har redan fastställt, att man kommer att ge en särskild hyllningskonsert på "födelsedagen" – 17 maj. Flera av våra främsta sopraner kommer att medverka. Vi får glimtar från Birgits stora roller ute i världen.

Jag utgår ifrån att flera av de övriga stora scenerna ute i världen kommer att uppmärksamma dagen och minnet av den stjärna som svarat för så stora succéer på dessa scener.

Metropolitan, La Scala, Wieneroperan.....

Vi kan utgå ifrån, att Birgit Nilsson Museum här hemma kommer att uppmärksamma 100-årsdagen. Om detta finns det förstås skäl att återkomma.

Bilderna bör komma till nytta – och glädje.

I mitt bildarkiv trängs ca 52 000 digitala och ca 20 000 analoga bilder. Jag träffar på många av bilderna praktiskt taget dagligen. Det sker när jag söker en viss bild. Anledningen till sökandet är ofta att någon bjärebo – eller annan – har efterlyst vissa bilder.

(Det tycks vara väl känt i vida kretsen att jag förfogar över detta bildarkiv.)

Det är under detta sökande efter bilder, som jag slås av tankar om att dessa bilder bör få komma till nytta och glädje på något sätt. Så länge de bara ligger i arkivet gör de ju ingen nytta.

Ett sätt att göra bilderna "nyttiga" är att de – åtminstone några av dem - får ingå i de bildspel som jag utformar och använder vid föreläsningar hos föreningar i Bjäre – "med omnejd".

Två nya bildspel är på väg.

- 1) Bjäre-som jag ser det.** En hyllning till Bjäre, dess natur, det öppna landskapet, närheten till havet, vår rika historia, som gör sig påmind överallt på halvön. Redan titeln – "...som jag ser det" – antyder, att det blir ett subjektivt urval av bilder och ämnen. Då kan jag räkna in även den del av bjäre-bilden som är "mina". Egna verksamheter – och därmed egna minnesbilder - i regel tillsammans med andra bjärebor.

"Bjäre – som jag ser det" kan också utläsas på det sättet, att när jag vandrar runt på halvön, ser jag inte bara det som mina ögon registrerar. Vandrar jag över de odlingsterasser som finns alldeles i närheten där jag bor, "ser" jag även bronsålderns ingelstorpsbor som med sina enkla redskap i trä, bygger upp dessa terrasser som skall hålla jorden på plats på den sluttande marken.

Vandrar jag förbi de mäktiga Gröthögarna i närheten av Ingelstorps strand, ser jag bronsålderns kustbefolkning släpa ihop klapperstenar – som det finns gott om vid denna kust – för att bygga på släktens röse, i vilket man begravt sina avlidna familjemedlemmar sedan generationer tillbaka. Med tiden har rösen blivit allts större.

Så kan jag fortsätta att exemplifiera berättelsen om hur "Mitt Bjäre" blir mycket mer än vad ögat registrerar.

Tack alla ni som skrivit – eller berättat - och gjort det möjligt för mig att bli bekant med vår egen historia.

- 2) Möten med bjärebor under 150 år.** Ett bildspel där människorna/bjäreborna spelar huvudrollerna. Människor som jag mött rent fysiskt eller i mitt bildarkiv. Människor i sina olika verksamheter och roller – jordbruk, hantverk, industri, handel

osv. Eller i livets olika skeden: skola, bröllop, barndop, mönstring, idrott, kultur. Med en lång rad gruppbilder – klasskort från skolorna, kort från konfirmation, mönstring, fotbollslag, fotbollspublik osv blir följden att "rollistan" i bildspelet kommer att uppta tusentals personer. Blir det visning i Bjäre är möjligheterna stora, att flera personer i publiken kommer att se sig själva, släktingar eller bekanta.

Att tiden fastställts till 150 år beror på, att det är den tidrymd vi haft kameran och kunnat dokumentera.

Tack alla ni som överlämnat gamla bilder och dessutom informerat om bildernas innehåll.

Värden att slå vakt om

En av inspirationskällorna till bildspelet "Bjäre- som jag ser det" är en kommunal handling! Närmare bestämt det kulturmiljövårdsprogram som Båstads kommunfullmäktige antog år 2000. Detta dokument innehåller många fina formuleringar som jag genast föll för. De visade sig uttrycka precis det jag känner inför allt det, som denna halvö har att erbjuda, speciellt när det gäller minnen från vår historia:

"Bjärehalvön utgör ett unikt område. Inte i någon annan del av landet eller i nordeuropa är bevarandegraden av fornlämningar från bronsåldern så hög. Kombinationen av monumentala gravhögar, skålgropar, fossila åkrar och funna praktföremål är mycket anmärkningsvärd. Tillsammans ger dessa lämningar av livet under bronsåldern.

Högarna dominerade landskapet och var menade att synas på långt håll. Det är därför betydelsefullt att tydliggöra detta genom att bibehålla eller återskapa det öppna landskapet kring högarna och sätta dem åter i sitt sammanhang.

Det är den sammanlagda bilden av över 700 gravhögar som utmärker bjärehalvön. Naturbetesmarkerna som utnyttjats på samma sätt i tusentals år, utgör tillsammans med de synliga fornlämningarna en helhet med få motsvarigheter i landet."

Jag vandrar på "historisk mark"

Jag hittar många ställen i detta kulturmiljövårdsprogram som jag har anledning att läsa med särskilt stort intresse. Exempelvis detta:

"Detta är ett av Skånes och Skandinaviens rikaste exempel på fossila åkermarker. Här finns idag, med få undantag, försvunnet förhistoriskt kulturlandskap med åkrar och huslämningar. På höjderna finns bronsåldershögar i typiskt monumentala lägen. Områdets omfattning gör det unikt, och det visar på ett tydligt sätt, hur människor har bott, begravt sina döda och brukat sin åkerjord. Området har genom detta ett högt pedagogiskt och vetenskapligt värde"

Direkt utanför stugknuten

Att jag läser ovanstående citat ur det kommunala miljövårdsprogrammet med extra stort intresse beror på, att jag har denna historiska mark alldeles utanför stugknuten. Där – som det idag växer skog - har jag mina "egna" små stigar som jag trampat upp under mina närmast dagliga motionsvandringar. Att odlingsterrasserna fortfarande syns på marken beror just på den skyddande skogen, som bl.a. hållit plojen borta.

Det känns faktiskt lite högtidligt, när man korsar en sådan odlingsterrass, skapad av bronsålderns människor, som bott på just denna plats. Verktyg och redskap var de enklast tänkbara. Spade helt i trä. Enkel hacka.

Så kan jag fortsätta att botanisera i kulturminnesvårdsprogrammet och ha det i åtanke när jag vandrar över det område som beskrivs.

Som när jag vandrar på de väldiga – och höglänta vidderna på backarna vid Salomonhög:

"Koncentrationen av gravhögar i Salomonhög är unik och är en fornlämningsmiljö med få motsvarigheter i landet. Det imponerande antalet gravhögar på platsen vittnar om bygdens betydelse."

När inlandsisen drog sig tillbaka

från våra trakter för ca 13 000 år sedan, lämnade den efter sig det material som den samlat upp under sin tillväxtperiod. Så skapades våra rullstensåsar. Om sådana åsar i Grevie informerar kulturminnesvårdsprogrammet:

"Grevie backar är en unik naturbildning med höga kulturhistoriska värden. Kombinationen av fornlämningar och rullstensåsar i ett öppet kulturlandskap har få motsvarigheter i landet..."

Bildspel för Bjäre

Båda dessa bildspel, som jag nämnt ovan, är förstås avsedda för "hemmabruk", dvs visning hos föreningar i Bjäre.

För de föreningsledare i Bjäre som nu avser att omedelbart kasta sig över telefonen för att på direkten boka in en föreläsning redan nu, bör jag påpeka, att det ännu återstår åtskilligt arbete innan de båda nya bildspelen är helt klara för offentlig visning.

Jag återkommer när det är dags.

Flera bildspel/föreläsningar är dock redan klara

Några exempel:

- NÄRA HAVET trivs jag bäst. Årets ämne.
- Strövtåg i Bjäres historia.
- Så blev Båstad tennis med omvärlden
- På räls över Hallandsås under 130 år.
- Bilder av ett sekel i Bjäre.

Bildspel på annan ort.

När jag har föreläsningar utanför Bjäre är det framför allt två andra bildspel som är aktuella:

a) "Gammalsvenskby- en otrolig historia".

Om ett märkligt fenomen. Ett tusental invånare på den då svenska ön Dagö, bestämmer sig -inför hotet av livegenskap – att göra en "kollektiv utvandring" till en plats, som den ryska kejsarinnan hade anvisat i södra Ukraina. Året var 1781. Det var verkligen en **utvandring**. Man tog sig fram till fots med bagaget lastat på vagnar som drogs av oxar. Det märkliga i denna historia är, att man under alla dessa år, som man tillbringat i Ukraina, har lyckats bevara så mycket av sin svenska historia och kultur. Språket, seder och bruk... Allt.

b) Birgit i Bjäre.

Ett bildspel om Birgit Nilssons barndom och ungdom i Svenstad, dvs tiden före den stora karriären ute på världens främsta operascener. Dessutom speglar bildspelet Birgits känsla för sin hembygd. En känsla som tog sig uttryck i att hon ställde upp gratis för en lång rad konserter hemma i Bjäre, och där behållningen gick till Bjäre Härads hembygdsförening. Flertalet konserter arrangerades i V. Karups kyrka. Det var i den kyrkan Birgit hade blivit döpt och konfirmerad. Där hon sjungit i kyrkokören och med tiden fick göra soloframträdanden.

Att vandra

är både nyttigt och roligt. Det är budskapet som nu ständigt återkommer. Jag noterar, att kommunen producerat en lång rad små broschyrer som presenterar våra vandringsleder på bjärehalvön. Vandringer i grupp arrangeras av föreningar. Vi får såväl hälsobringande motion som kunskap i något lokalt ämne. I såväl dagstidningar som i etermedia lyfter man fram denna motionsform. Nya vandringsleder planeras. Närmast är det nu den f.d. järnvägsbanken över Hallandsås som skall omvandlas. Blir det som det har sagts, blir här plats för såväl vandrare som cyklister och ryttare. All denna positiva uppmärksamhet till vandrandet gör mig förstås glad. Jag har ju länge sjungit vandrandets lov här i Nyhetsbrevet.

Det som rallarna arbetade med

på 1870-och 1880-talen, kommer nu att vara till glädje långt in i framtiden. Nu kan vi under lång tid framöver ta oss fram längs den bana, som rallarna arbetade med under 1870- och 1880-talen. Det var 1885, som järnvägen över Hallandsås stod klar och kunde invigas med pompa och ståt vid en ceremoni på gränsen mellan Skåne och Halland – intill Båstads station. I 130 år rullade tågen över åsen.

Nu ser jag fram mot att kunna vandra längs denna sträcka.

Min boklåda

Boktitel	Ord.pris	Rea-på-rea-pris
Så blev Båstad tennis	225	60
Bilder av ett sekel i Bjäre	Slutsåld	
Vår bjärehistoria i bild	350	70
Bjärebör berättar om Bjäre	Slutsåld	
Strövtåg i Bjäres historia	330	70
På räls över Hallandsås...	Slutsåld	
NÄRA HAVET trivs jag bäst	330	Ny

Tidigare Nyhetsbrev

hittar du på min hemsida www.bjareforlaget.com

Känner du någon, som du tror skulle uppskatta att få mina Nyhetsbrev – tipsa gärna. Allt jag behöver är en e-postadress. Gärna även personens namn.

Vänligen

Kalle

Kalle Eriksson

Bjäreförlaget

Hallavaravägen 102

269 91 Båstad.

kalle@bjarenet.com

0431-365332